

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.06.10-1ж
спеціальності 061 журналістика
освітньої програми «Журналістика»

Припутень О. Г.

Керівник: доц., к. філол. н. *Усманова О. В.*

Рецензент: доц., к. філол. н. *Чернявська Л. В.*

Запоріжжя 2024

ЗМІСТ

Реферат.....	3
Завдання.....	4
Вступ.....	6
Розділ 1. Теоретичні аспекти інтерв'ювання та його особливості в контексті військових тем	8
1.1. Історія розвитку та еволюція жанру.....	8
1.2. Специфіка проведення інтерв'ю з військовими.....	13
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту.....	18
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту.....	18
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.....	21
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту.....	22
2.4. Особливості оформлення проєкту.....	23
2.5. Технічні і програмні засоби.....	24
2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо).....	25
Висновки.....	27
Список використаної літератури.....	29
Додаток А. Сценарії.....	31
Додаток Б. Список матеріалів портфоліо.....	36
Abstract.....	37
Декларація академічної доброчесності.....	38

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: «Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід».

Обсяг основного тексту: 23 сторінки.

Кількість використаних джерел – 20.

Мета роботи – створити цикл інтерв'ю з військовими для місцевого радіо.

Для досягнення поставленої мети треба вирішити такі завдання:

- проаналізувати теоретичні основи інтерв'ю як журналістського жанру;
- визначити особливості інтерв'ю з військовими;
- розробити методи проведення інтерв'ю з військовими;
- створити радійні матеріали у жанрі інтерв'ю.

Об'єкт дослідження – два інтерв'ю з військовими на радіо.

Предмет дослідження: особливості проведення інтерв'ю з військовими.

Формально-змістові характеристики проєкту. Творчим проєктом є радійні матеріали у жанрі інтерв'ю. Проєкт складається із 2 матеріалів соціальної спрямованості хронометражем до 10 хвилин кожний. Реалізований проєкт висвітлює історії наших захисників, їх військовий досвід та емоційний стан.

Ключові слова: інтерв'ю, історія, військові, етика, досвід.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Чернявська Л.В

«17» травня 2024

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ
Припутень Орині Григорівні

1. Тема роботи – «Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід» («Interviews with the Military Servicemen: Journalistic Experience»), керівник роботи – к. філол. н., доц. Усманова Олена Вікторівна,
2. Строк подання студентом роботи – 31 травня 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: І. Горбова, В. Здоровега, І. Михайлин, С. Сербін, Е. Фіхтеліус.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): проаналізувати теоретичні основи інтерв'ю як журналістського жанру; визначити особливості інтерв'ю з військовими; розробити методи проведення інтерв'ю з військовими; створити радійні матеріали у жанрі інтерв'ю.
5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Завдання видав (дата, підпис)	Завдання прийняв (підпис)
Вступ	Усманова О. В. доц.	23.02.2024	
1 розділ	Усманова О. В. доц.	10.03.2024	
2 розділ	Усманова О. В. доц.	02.03.2024	
Висновки	Усманова О. В. доц.	14.05.2024	

6. Дата видачі завдання – 11 грудня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження.	24.01.2024	Виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити емпіричні джерела.	23.02.2024	Виконано
3	Опрацювати літературу, написати теоретичну частину, оформити список літератури.	10.03.2024	Виконано
4	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	24.03.2024	Виконано
5	Сформувати список творчого доробку, написати всі інші підрозділи практичної частини.	10.04.2024	Виконано
6	Написати висновки і остаточний варіант вступу.	14.05.2024	Виконано
7	Оформити всі додатки.	25.05.2024	Виконано
8	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль.	27.05.2024	Виконано
9	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру	06.06.2024	Виконано

Студент _____ О.Г. Припутень

Керівник роботи _____ О.В. Усманова

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М.В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність роботи. У сучасних умовах, коли війна стала невід'ємною частиною світової політики та нашої реальності, роль журналістів у висвітленні цих подій набуває особливого значення, а інтерв'ю з українськими військовими стали важливим джерелом інформації для суспільства, адже вони не лише подають об'єктивні факти про бойові дії, а й можуть розповісти про особистий досвід, психологічний стан та думки побратимів, які безпосередньо беруть участь у захисті нашої країни. Це сприяє поглибленню розуміння реальної ситуації, а також впливає на формування громадської думки щодо війни в Україні.

Інтерв'ю з військовими є досить складним видом журналістської діяльності, адже потребує від інтерв'юера не лише високого рівня професійних навичок, а й особливого дотримання етичних норм, вміння знаходити індивідуальний підхід, враховуючи індивідуальність особистої історії кожного героя і коректно вести розмову. Журналісти повинні проявляти уважність до можливих отриманих травм та психологічного стану своїх співрозмовників, уникати чи мінімізувати запитань, які можуть викликати додатковий стрес або травматичні спогади. Важливо виявляти емпатію, бути уважним слухачем і намагатися зрозуміти почуття та емоції військового. Це допоможе не лише отримати більш глибокі та правдиві відповіді, але й покаже повагу до співрозмовника як до особистості.

Підготовка до інтерв'ю з військовими включає декілька важливих етапів. По-перше, журналіст має розуміти контекст військової служби співрозмовника, а також актуальні події та ситуації, в яких він брав участь. Це допоможе сформулювати змістовні та доречні запитання, уникнути непорозумінь. По-друге, важливо підготувати технічну сторону інтерв'ю, забезпечивши якісний запис розмови та відповідні умови для комфорту співрозмовника.

Конфіденційність та безпека інформації є критично важливими аспектами. Журналісти повинні забезпечити, щоб будь-яка інформація, яка може ідентифікувати військових або розкрити стратегічні деталі, була належним чином захищена. Це включає не лише технічні заходи, такі як шифрування даних, але й етичні зобов'язання щодо нерозголошення чутливої інформації без явної згоди співрозмовника.

Крім того, журналістам необхідно бути обізнаними з правовими аспектами, що стосуються інтерв'ю з військовими, такими як правила цензури або військової таємниці, і діяти в межах правового поля, щоб не порушувати законодавство та не створювати небезпеку для себе або інших.

Мета роботи – створити цикл інтерв'ю з військовими для місцевого радіо.

Для досягнення поставленої мети треба вирішити такі завдання:

- проаналізувати теоретичні основи інтерв'ю як журналістського жанру;
- визначити особливості інтерв'ю з військовими;
- розробити методи проведення інтерв'ю з військовими;
- створити радійні матеріали у жанрі інтерв'ю.

Об'єктом дослідження є два інтерв'ю з військовими на радіо.

Предмет дослідження: особливості проведення інтерв'ю з військовими.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та двох додатків. Обсяг основної частини роботи – 23 сторінки. Список використаної літератури включає 20 найменувань (викладених на 2 сторінках).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕРВ'ЮВАННЯ В ЖУРНАЛІСТИЦІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ВІЙСЬКОВИХ ТЕМ

1.1. Історія розвитку та еволюція жанру

Інтерв'ю як жанр журналістики має довгу і багату історію, що тісно пов'язана з розвитком засобів масової інформації та суспільних змін. Сучасне інтерв'ю стало невід'ємною частиною журналістської практики, надаючи можливість отримувати безпосередню інформацію від джерел, розкривати важливі теми та формувати громадську думку.

Хронологічно історія інтерв'ю бере початок від використання його можливостей як жанру публіцистики у журналістських розвідках. Поширення інтерв'ю, як жанру публіцистики, пов'язується з розширенням ролі друкованої преси в роки громадянської війни (1861-1862) у США. В Європі журналістська практика інтерв'ю стала активно застосовуватися переважно на початку ХХ ст., зокрема, після Першої світової війни. Однак не зважаючи на інтерес пересічних громадян до аналізованого жанру, у буржуазному суспільстві цінність інтерв'ю визнавалась контрверсійною через надмірне втручання в особисте життя публічних осіб. До того ж, за законами суспільної моралі, згода на проведення інтерв'ю прирівнювалась до нагоди розрекламувати себе. Звідси, випадки залучення простих громадян до інтерв'ю були вкрай поодинокими, а серед тих, кому все ж вдавалося прорватися крізь бар'єр критики, можна виділити політиків, артистів та науковців [19].

На початку ХХ століття інтерв'ю стало популярним жанром у газетах і журналах. Журналісти почали активно використовувати цей метод для збору інформації у політиків, підприємців, науковців і громадських діячів. Інтерв'ю допомагало не лише передавати факти, але й розкривати особисті думки та

переживання співрозмовників. Зокрема, розвиток радіо та телебачення в середині минулого століття зробив інтерв'ю ще більш популярним і доступним для широкої аудиторії. Радіоінтерв'ю дозволяли слухачам отримувати інформацію безпосередньо від джерела, а телевізійні інтерв'ю давали змогу бачити міміку і жести співрозмовників, що додавало глибини сприйняттю.

Переваги інтерв'ю були вперше належно оцінені лише політичною елітою, яка з метою перемоги у передвиборчій кампанії стала надавати ЗМІ «потрібну» інформацію, не чекаючи, поки журналісти самостійно віднайдуть факти, що можуть розвінчати образ сильних світу цього. Розкриваючи усе більше особистої інформації про себе, інтерв'юювані таким чином сприяли стиранню меж між сферою приватного та публічного в інтерв'ю [19], що є характерним і для сучасних прикладів цього жанру. Звідси, в інтерв'ю відбувається перехід від простого інформування до появи рис суб'єктивності та аналітичності. Це проявляється у відході від трактування інтерв'ю виключно як інформаційного жанру та розумінні його як жанру аналітичного чи інформаційно-аналітичного, в якому стратегії інформування та вираження власної точки зору приблизно врівноважують одна одну [17].

З розвитком інтернету та цифрових медіа в кінці ХХ – на початку ХХІ століття інтерв'ю як жанр журналістики зазнало значних змін. Онлайн-видання, блоги та соціальні мережі відкрили нові можливості для проведення і публікації інтерв'ю. Зокрема, з'явилася можливість записувати і публікувати відео- і аудіоінтерв'ю, що дозволило зробити цей жанр ще більш динамічним і доступним для різних аудиторій. Сучасні технології також сприяли розвитку різних форматів інтерв'ю: від традиційних текстових інтерв'ю до відеорозмов і подкастів. Соціальні мережі дали можливість журналістам залучати аудиторію до процесу підготовки інтерв'ю, збираючи питання від читачів та глядачів [20]. Отже, інтерв'ю як жанр журналістики пройшло довгий шлях від перших спроб збору інформації до сучасних цифрових форматів. Воно залишається важливим

інструментом для передачі інформації, розкриття особистих переживань і формування громадської думки. Розвиток технологій і зміни у суспільстві продовжують впливати на еволюцію цього жанру, роблячи його все більш інтерактивним і доступним для широкої аудиторії.

Інтерв'ю – жанр публіцистики, зорієнтований на оприлюднення в масмедіа бесіди з відомими людьми на актуальні теми. Специфіка жанру дозволяє ставити перед митцем, ученим, політичним діячем різноманітні запитання, і здебільшого їх калейдоскопічність, а головне – відповіді на них в інтерв'ю розкривають погляди певної особи на якусь важливу проблему. Зважаючи на різноманіття жанрів та форм медійного висвітлення, інтерв'ю виходить за рамки звичайного способу передачі інформації. Воно виступає не лише як засіб збору інформації, але і як складний механізм, що активно впливає на формування громадської думки, відтворення соціокультурних стереотипів та утвердження певних цінностей [3]. І. Михайлин, український журналістикознавець, також вважає, що поняття «інтерв'ю» поширюється на будь-які висловлювання, письмові чи усні, які могли бути оприлюднені не лише в бесіді з журналістом (журналістами), але й зроблені на нараді, мітингу, у розмові з виборцями та інших ситуаціях [10].

Літературний критик, публіцист В. Здоровега зазначає: «Без сумніву, найпоширенішим і найчитабельнішим сьогодні жанром є інтерв'ю як видрукуване, передане через Інтернет, так оприлюднене аудіовізуальними ЗМІ» [6].

За своїм призначенням В. Здоровега [6] інтерв'ю поділяє на:

- оперативно-інформаційні (оперативність, точність);
- пізнавально-аналітичні (глибина, оригінальність);
- цікаво-розважальні (незвичність, інтрига).

Щодо різновидів інтерв'ю, В. Здоровега ділить їх на такі групи:

- інтерв'ю-нариси (мова про певну особу ведеться словами самої особи);
- інтерв'ю-діалог (розмова на рівних, яка ініціюється інтерв'юером);
- інтерв'ю-звіт (відтворені у скороченому вигляді відповіді бесіди. Таке інтерв'ю є звітом та навіть можуть використовуватися посилання на співбесідника);
- інтерв'ю-монолог (суцільна розповідь, у якій інтерв'юювана людина відповідає на одне запитання, це може бути якась подія, факт чи явище);
- інтерв'ю-анкета (метод отримання інформації шляхом письмових питань, які були заздалегідь підготовлені, або ще як називають – анкетування);
- прес-конференції (масові інтерв'ю, де одна або більше компетентних осіб інформують журналістів щодо якоїсь події та відповідають на питання);
- інтерв'ю-зарисовки (головне завдання – показати людину, розкрити її риси характеру, думки, погляди, смаки, тощо);
- проблемне інтерв'ю (розглядаються усі проблеми життя, зміни, які відбуваються в нашій країні) [6].

Техніка проведення інтерв'ю є надзвичайно важливою складовою професійної журналістської діяльності, яка включає кілька ключових аспектів. Одним з основних вмінь, яким має володіти журналіст, є вміння формулювати запитання. Від того, наскільки чітко і вдало сформульовані запитання, залежить якість отриманої інформації. Запитання повинні бути не тільки зрозумілими та конкретними, але й такими, що стимулюють співрозмовника до розгорнутих відповідей. Журналіст має уникати запитань, на які можна відповісти просто «так» або «ні», натомість варто формулювати запитання, що спонукають до

детальних пояснень та роздумів. Взагалі запитання інтерв'ю поділяються на різні типи залежно від методологічних підходів і цілей дослідження.

С. Сербін поділяє запитання на ті, які змушують згадувати – стосуються минулого; змушують думати – спонукають висловити думки щодо проблемного питання; гострі, відповідь на які є неприємною для респондента [16]. В той час як Д. Титаренко та О. Титаренко мають іншу думку і у своєму навчально-методичному виданні відокремлюють такі типи: ввідні запитання, відстежувальні запитання, запитання для прояснення, прямі запитання, мовчання, питання інтерпретації [16].

Основною метою інтерв'ю є не лише збір фактів, але й дослідження особистих переживань та думок співрозмовників, що дозволяє створити більш повну і реалістичну картину подій. Факти самі по собі важливі, але їхня інтерпретація та особистий досвід співрозмовників додають глибини та контексту [17]. Це особливо важливо в умовах складних та багатогранних ситуацій, таких як військові конфлікти або соціальні кризи. Інтерв'ю дозволяє висвітлити людський аспект подій, показати, як ці події впливають на окремих людей, їхні сім'ї та громади. Інтерв'ю також дозволяє отримати унікальні інсайти від тих, хто безпосередньо залучений у події. Це можуть бути військові, політики, експерти або звичайні громадяни. Їхні коментарі та спостереження можуть значно збагатити журналістський матеріал, надавши йому багатшаровості та різноманітності. Важливим аспектом є те, що інтерв'ю дозволяє голосам, які часто залишаються непочутими, стати частиною громадського дискурсу [7].

Крім того, інтерв'ю, як і в цілому масмедіа, може впливати на формування громадської думки. Завдяки емоційним та особистим розповідям, воно здатне змінити або зміцнити погляди людей на певні події чи явища. Наприклад, інтерв'ю з постраждалими від військових дій може підвищити рівень обізнаності та співчуття серед громадськості, сприяти мобілізації допомоги або зміні політики. Також інтерв'ю можуть слугувати джерелом натхнення та надії. Історії

про мужність, витримку і людяність в умовах війни можуть мотивувати людей до дій, до підтримки одне одного у важкі часи. Це також важливий аспект, який допомагає суспільству зберігати єдність і оптимізм, навіть у найскладніших ситуаціях. Отже, інтерв'ю є надзвичайно важливим жанром журналістики, що не лише забезпечує збір фактів, але й надає глибоке розуміння подій через особисті історії та переживання співрозмовників. Це дає змогу створити багатовимірний і емоційно насичений контент, здатний впливати на формування громадської думки та сприяти більшій обізнаності суспільства про важливі питання [8].

Інтерв'ю як жанр журналістики пройшло значний шлях розвитку, від простого збору інформації до складного аналітичного методу, що розкриває особисті погляди та переживання. Завдяки сучасним технологіям, інтерв'ю стало більш інтерактивним і доступним, дозволяючи висвітлювати теми через особистий досвід співрозмовників. На мою думку, інтерв'ю залишається важливим інструментом для формування громадської думки та глибшого розуміння подій.

1.2. Специфіка проведення інтерв'ю з військовими

Інтерв'ю з військовими є особливим видом журналістської діяльності, що вимагає від журналіста не лише високого професіоналізму, але й глибокого розуміння специфіки військової служби та етичних аспектів комунікації. Військові часто мають досвід, який відрізняється від цивільного, і це накладає свій відбиток на процес інтерв'ювання. Такий досвід може включати участь у бойових діях, виконання спеціальних завдань, підготовку до надзвичайних ситуацій та інші специфічні аспекти військової служби, які формують особистісні та професійні якості військових.

Журналіст повинен враховувати ці фактори при підготовці до інтерв'ю, оскільки вони впливають на те, як військові відповідають на запитання, які теми вони вважають прийнятними для обговорення та як вони реагують на певні типи

запитань. Наприклад, військові можуть бути обмежені в своїх висловлюваннях через військову дисципліну або державні секрети, що вимагає від журналіста знання меж допустимого та вміння обходити потенційно чутливі теми, не втрачаючи при цьому змісту розмови [14].

Соціальний та військовий психолог О. Покальчук у інтерв'ю журналу «Varosh» виокремлює основні аспекти, на які варто звернути увагу під час розмови з військовими, такі як:

- зберігати спокій під час бесіди, за потребою робити перерви;
- не забувати про взаємоповагу та зберігати субординацію, навіть якщо співрозмовник є давно знайомою людиною;
- поважати особистий простір людини;
- уникати сильних звукових подразників [13].

Підготовка до таких інтерв'ю також включає в себе розуміння можливих тригерів та обмежень. Команда Інституту масової інформації у 2022 р. опублікувала на своєму порталі низку порад для журналістів щодо ведення розмови з військовими та поділила їх на три групи: перед інтерв'ю, під час та після завершення бесіди.

При підготовці до інтерв'ю радять [12]:

- ретельно вивчити тему: вивчити бекграунд, деталі, про які будете розпитувати, та причинно-наслідкові зв'язки, для того щоб не дратувати героїв, а також не витратити їхній час на пояснення;
- готувати питання заздалегіть: часто під час інтерв'ю розмова може піти не туди, а підготовлені питання допоможуть точно про все запитати й не відійти від мети матеріалу;
- обговорити з героєм тему та одразу встановити табу та межі під час розмови: запропонуйте, щоб вони одразу сказали вам про теми чи питання, про які не хочуть говорити, обговоріть право героя/-їні зупинити розмову у будь-який момент;

- вживати коректну термінологію.

Безпосередньо під час інтерв'ю:

- виявляти емпатію та повагу до героя;
- дати можливість співрозмовнику виговоритися: не слід пропускати частини розмови, навіть якщо розумієте, що вони не вийдуть до готового матеріалу, адже дуже часто людині, яка пережила якісь травмуючі події потрібен час, щоб усе проговорити;
- зосередитися на основній меті інтерв'ю та не відходити від теми: не втрачайте головної мети свого матеріалу та намагайтеся запитаннями спрямовувати розмову в потрібне русло.

Після завершення інтерв'ю:

- варто подякувати герою, не бажано одразу йти;
- підтримувати контакт з респондентом: стежте за змінами, які відбуваються в його житті після виходу матеріалу, інколи публікація матеріалу може завдати героям додаткових труднощів, це також може бути цікаво для подальших матеріалів, водночас герой/-їня не почуватимуться покинутими;
- виконувати обіцянки та домовленості з героєм, або нічого не обіцяти [12].

Щоб забезпечити успішну взаємодію, інтерв'юєр повинен продемонструвати свою професійну компетентність та обізнаність у питаннях, що стосуються військової справи, їхньої історії та контексту. Важливо також проявляти повагу до військової служби та розуміти специфіку військового життя і його вплив на психологічний стан особистості.

Досягнення успішного інтерв'ю з військовими вимагає також вміння слухати та виявляти інтерес до їхньої історії. Під час розмови, журналіст повинен активно слухати інтерв'юваного, демонструючи розуміння та співчуття до їхніх досвідів та переживань. Крім того, журналіст повинен бути готовим до реакції на несподівані обставини під час інтерв'ю, такі як емоційні вибухи, важкі питання

або непередбачувані реакції. Важливо зберігати спокій та професійність, реагуючи на ситуацію з врахуванням потреб інтерв'юованого та зберігаючи атмосферу взаємної поваги та співробітництва [9].

Також важливо враховувати контекст та обставини, в яких проводиться інтерв'ю. Наприклад, якщо співбесідник перебуває в зоні конфлікту або зазнав психологічних травм, журналіст повинен бути особливо обережним та обізнаним з методами психосоціальної підтримки. Такі обставини можуть створювати складнощі для співбесідника та вимагати від журналіста специфічних навичок управління бесідою. У таких випадках, крім звичайних методів ведення інтерв'ю, журналіст повинен також вміти проявляти чутливість та емпатію, а також мати знання про психологічні методи допомоги та підтримки [14].

Журналіст повинен також ретельно дотримуватися етичних стандартів та уникати розголошення конфіденційної інформації без згоди співбесідника. Враховуючи особливості життя та служби військових, важливо забезпечувати найвищий рівень довіри та поваги до їхніх прав та інтересів. Також, у зв'язку з потенційно важливим характером інформації, одержаної від військових, необхідно дотримуватися всіх правил щодо збереження конфіденційності та безпеки даних. Ці аспекти вимагають від журналіста не лише професійної майстерності в проведенні інтерв'ю, а й етичності, чутливості та вміння дотримуватися високих стандартів журналістики у важливих і чутливих ситуаціях. Таким чином, журналіст повинен бути готовим до різних сценаріїв та забезпечувати не лише якісне, а й етичне взаємодію з військовими під час проведення інтерв'ю [1].

Нарешті, після завершення інтерв'ю важливо подякувати співбесіднику за участь та виразити повагу до його досвіду та внеску. Також можна запросити його подальшу участь у співпраці або надати можливість скоригувати або доповнити інформацію, яка була представлена під час інтерв'ю. Це може бути особливо корисним, оскільки під час інтерв'ю можуть виникнути нові теми або

додаткові розгорнуті відповіді, які можуть бути важливими для повного розуміння обговорюваної теми. Така відкритість до співпраці може підвищити рівень довіри між журналістом і співбесідником, а також забезпечити можливість для подальшого уточнення або розширення представленої інформації. Додаткові уточнення або коментарі можуть допомогти уникнути недорозуміння та забезпечити точність та повноту інформації у подальшій роботі [9].

Отже, успішне інтерв'ю з військовими вимагає від журналіста глибокого розуміння контексту, емпатії, професійності та готовності до викликів. Глибоке розуміння контексту передбачає не лише знання військової історії та сучасних конфліктів, але і розуміння особливостей військової служби, військового життя та його впливу на психологічний стан особистості. Емпатія є важливою складовою успішного інтерв'ю, оскільки вона дозволяє журналісту почути та зрозуміти переживання та емоції військових, що допомагає створити атмосферу довіри та відкритості. Професіоналізм вимагає від журналіста не лише вміння задавати правильні запитання, але і дотримання етичних стандартів, знання особливостей військової етики та повагу до військових та їхньої служби. Готовність до викликів означає готовність до непередбачуваних обставин, таких як емоційні реакції співбесідника, потреба у психологічній підтримці або несподівані зміни у ході розмови.

Враховуючи всі ці аспекти, можна забезпечити якісне та цінне інтерв'ю, що відобразить думки та переживання військових з максимальною точністю та повагою. Підтримка відповідних норм і етичних стандартів, врахування особистих обставин та потреб інтерв'юованого, а також готовність до несподіваних ситуацій дозволять створити діалог, який буде корисним та значущим як для військових, так і для аудиторії, що спостерігає.

РОЗДІЛ 2

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Підготовлений на захист кваліфікаційної роботи бакалавра творчий проєкт становить 4 матеріали жанру інтерв'ю, підготовлені у парі з Аліною Медвідь (кожна самостійно підготувала по два матеріали).

Проживши більше року в умовах повномасштабної війни, ми вирішили взяти інтерв'ю у військових, які займають різні посади, щоб освітити їх тяжку працю зсередини і розповісти про їх історії.

Актуальність роботи полягає в багатьох важливих аспектах.

По-перше, цей проєкт сприяє документуванню історії через безпосередні свідчення учасників бойових дій. Інтерв'ю з військовими забезпечують цінні першоджерела інформації про події на фронті, що є важливим для історичної пам'яті країни. Зібрані матеріали зберігають особисті історії та переживання військових, що допомагає майбутнім поколінням зрозуміти контекст і наслідки війни. Це особливо важливо для створення об'єктивної картини подій та запобігання викривленням в майбутньому.

По-друге, ця робота підвищує поінформованість суспільства, надаючи громадянськості доступ до реальних історій та досвіду військових. Інтерв'ю дозволяють людям краще зрозуміти реальність війни, її складнощі та героїзм захисників. Це сприяє формуванню більш усвідомленого ставлення до військових дій та підтримки з боку суспільства. Реальні історії військових служать важливим джерелом інформації для громадян, дозволяючи їм побачити війну очима її безпосередніх учасників.

По-третє, проєкт має значну освітню цінність, допомагаючи студентам та молоді усвідомити складність і серйозність військових конфліктів. Інтерв'ю можуть використовуватися в навчальних закладах як додатковий матеріал для

вивчення історії, соціології та психології. Вони допомагають формувати у молоді більш глибоке розуміння сучасних подій та виховувати почуття патріотизму і відповідальності перед своєю країною.

По-четверте, цей цикл інтерв'ю виконують важливу роль у психологічній підтримці та реабілітації військових. Військові мають можливість висловити свої думки і переживання, що може сприяти їхньому психологічному здоров'ю. Цей процес не лише допомагає їм впоратися з травматичними спогадами, але й дає відчуття, що їхній досвід і жертви не є марними і будуть почуті і визнані.

По-п'яте, інтерв'ю також висвітлюють етичні та моральні аспекти війни. Вони дозволяють глибше розглянути питання, пов'язані з військовою етикою, відповідальністю, а також моральними дилемами, з якими стикаються військові. Це сприяє формуванню суспільної думки, підтримуючи патріотичний дух нації і допомагаючи громадянам краще зрозуміти мотиви та почуття тих, хто захищає їхню свободу.

По-шосте, творчий проєкт інтерв'ю з військовими є важливим внеском у журналістику, соціологію та історію. Він надає унікальну можливість для глибшого розуміння війни та її впливу на людей, дозволяючи дослідникам і журналістам аналізувати та інтерпретувати події з різних перспектив. Такі проєкти допомагають зберегти правду про війну і її наслідки, забезпечуючи об'єктивну і неупереджену інформацію.

Тому нам було вкрай важливо дати військовим можливість розповісти свої власні історії, кожна з яких є унікальною. Ми з колегою одразу визначились із темою циклу інтерв'ю, обговорили загальні аспекти та приступили до роботи. Кожна з нас мала підготувати по два матеріали у жанрі інтерв'ю в рамках спільного циклу «Герої».

Людей для своїх інтерв'ю я шукала досить довго. Багато хто відмовлявся, пояснюючи це неготовністю до відвертої розмови з журналістом або заборонаю начальства на розповсюдження будь-якої інформації, що стосується військової

справи. Після низки відмов я звернулася до бійців 82 окремої десантно-штурмової бригади, які оселилися неподалік від мого будинку, які одразу ж погодились на приватну розмову. Героями мого проєкту стали командир відділення, старший сержант Олександр за позивним Золотий та військовий водій, молодший солдат Юрій за позивним Турбіна.

Говорили про особисті почуття військових, а також про окремі аспекти їхньої роботи. Питання писала з особливою скрупульозністю, переглядала багато статей на тему того, як правильно вести розмову з військовими, вивчала особливості таких інтерв'ю та поради більш досвідчених журналістів та експертів. Також попередньо погодила запитання з респондентами, щоб уникнути доставлення незручностей безпосередньо під час проведення інтерв'ю. Не обійшлося й без неприємних сюрпризів. Спочатку замість Юрія я домовилась про розмову з командиром батальйону, сержантом Максимом, під якого я писала запитання, але вже у призначений день він повідомив про те, що не зможе дати інтерв'ю із особистих причин, проте як раз він познайомив мене з Юрієм. Запитання переписувала за десять хвилин до початку запису, так як посади та звання військових суттєво відрізнялись, крім того, основною метою проєкту було висвітлення саме індивідуальних історій людей. Ще хочу зауважити, що в цілому обидва чоловіки були відкриті до розмови і відповідали на усі поставлені питання, однак попросили не вказувати їх прізвища, натомість розповіли про позивні.

У першому інтерв'ю циклу вела бесіду з Олександром. Говорили про строкову військову службу у 90-х, про початок повномасштабного вторгнення, вплив довготривалої служби на звичайне життя та про моральний дух бійців.

У другому інтерв'ю з Юрієм присвятила увагу таким важливим аспектам, як забезпечення бригади необхідними ресурсами, емоційний стан та можливість отримання допомоги від психотерапевтів, а також про те, як змінилося життя після початку повномасштабної війни.

Такий проєкт є важливим внеском у журналістику, соціологію та історію. Він надає унікальну можливість для глибшого розуміння війни та її впливу на людей, дозволяючи дослідникам і журналістам аналізувати та інтерпретувати події з різних перспектив. Зібрані інтерв'ю надають дослідникам унікальні свідчення, що можуть слугувати основою для ґрунтовних соціологічних та історичних досліджень, а також створення аналітичних матеріалів, які розширюють знання про поточну ситуацію та її наслідки.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливості просування продукту

Цикл інтерв'ю розрахований на слухачів віком від 18 років та охоплює досить широке коло аудиторії, яка зацікавлена в соціальній проблемі, історії, військовому досвіді та психології, а також цікавиться аспектами військової служби.

До цільової аудиторії можуть належати студенти, дослідники, викладачі та фахівці з військової справи, а також ширший загаль, який цікавиться історією війн і конфліктів. Особливу увагу можуть проявляти студенти військових та історичних спеціальностей, а також ті, хто має особистий досвід військової служби або має зв'язок з військовими.

По-перше, для студентів, дослідників і викладачів цей проєкт може бути цінним джерелом первинної інформації та дослідницького матеріалу. Вони можуть зацікавитися аналізом досвіду військових у реальних бойових умовах для подальших досліджень, навчання та навчальних програм.

По-друге, для фахівців з військової справи це інтерв'ю може стати джерелом важливих військових аналізів та вражень, які можуть бути корисними для розвитку військових стратегій, тактик та доктрин.

Щодо ширшої аудиторії, цікавості можуть викликати історичний контекст та пам'ять про військові події минулого. Також ці люди можуть хотіти краще

зрозуміти військову діяльність та психологію воїнів у стресових ситуаціях для покращення взаєморозуміння та мирного врегулювання конфліктів.

Проект було опубліковано на стрімінговому сервісі SoundCloud у вигляді подкасту з вільним доступом, де кожен, хто зацікавлений цією темою може його прослухати.

2.3. Формально-змістові характеристики

Ціллю формально-змістових характеристик аудіоматеріалів для інтерв'ю-програми на радіо є вивчення особливостей структури та змісту цих матеріалів з метою оцінки їхньої ефективності та відповідності поставленим цілям. Основна мета полягає в аналізі аудіоматеріалів для визначення їхньої придатності для досягнення конкретних цілей передачі. Ці характеристики дозволяють ретельно оцінити якість та зрозумілість матеріалу, логічну послідовність та актуальність інформації, а також її відповідність темі програми та очікуванням аудиторії. Аналіз ефективності аудіоматеріалів є важливим етапом у вдосконаленні радіоінтерв'ю та забезпеченні їхньої високої якості та цільової спрямованості.

Конкретно матеріали циклу інтерв'ю «Герої» належать у більшій мірі до портретного жанру інтерв'ю, так як основною метою було саме розповісти особисті історії людей. Ці матеріали досліджують важливі суспільні теми, привертаючи увагу до них через особистий досвід та участь людей у цих подіях. Герої інтерв'ю представляються як ключові фігури, які вплинули на розвиток цих тем і відіграли важливу роль у їх розгляді.

Для підготовки запитань я попередньо зустрілася з майбутніми респондентами, розпитала про ключові моменти, а також обговорила з ними табуовані теми доцільність тих чи інших питань та зібрала мінімум необхідної інформації, яка стала основою для подальших інтерв'ю. Загалом кількість становила по 9 для кожного з військових, бо через брак вільного часу у військових я була обмежена в тривалості розмови. Проте в процесі також ставила

уточнювальні запитання, які могли виникати після відповідей для отримання більш детальної інформації.

Обидва матеріали були націлені на висвітлення історій та думок військових, що беруть участь у бойових діях в умовах повномасштабного вторгнення, їхнього досвіду, переживань та вражень. Вони дозволяють піднімати суспільно значущі теми, глибше занурюючись у них через історії та досвід конкретних осіб. Вони роблять акцент на індивідуальному досвіді, що дозволяє аудиторії краще розуміти тему через приклади і живі історії учасників.

Ці характеристики формально-змістові відображають не лише жанр, структуру, тематику і джерела інформації, що використовуються для розробки матеріалів, але і визначають ключові елементи, які роблять проєкт цікавим та важливим для аудиторії.

2.4. Особливості оформлення проєкту

У радіоматеріалах найважливішу роль відіграють поставлений голос та звуковий супровід.

Велику увагу приділяла етапам підготовки до інтерв'ю. Ще перед тим, як знайти героїв та скласти запитання, радилась зі знайомими військовими, які не могли стати гостями програми, але допомогли мені зрозуміти, у якому напрямку я можу працювати, а також консультували мене щодо доречності тих чи інших запитань. Однак, розуміючи, що кожна людина індивідуальна та особлива, повторно проговорювала ці моменти безпосередньо з героями свої інтерв'ю за декілька днів до запису.

Героям було потрібно задавати напрямок розмови, адже ця тема охоплює дуже багато аспектів та нюансів, тож вільну розповідь з уточнювальними запитаннями було складно організувати через брак часу.

Звукові ефекти та музику ми з Аліною Медвідь підбирали таким чином, щоб вони відповідали атмосфері і підкреслювали емоційну палітру інтерв'ю.

Також однакові аудіальні прийоми були застосовані для того, щоб наші власні роботи могли поєднуватися в один спільний цикл. Окремо записали вступні слова, які супроводжувалися, на мою думку, підходящою, потужною та емоційною музикою, виділили перехід до початку розмови, яка в свою чергу велася під більш спокійну та ліричну музику.

Для кожного інтерв'ю я створювала сценарій, що містив привітання, вступ до обговорення теми, розповідь від героїв, логічні висновки та можливі поради. Це підкреслювало структуру матеріалу та сприяло збереженню уваги аудиторії, дозволяючи їм краще розуміти та сприймати інформацію.

Оформлення проєкту вимагало ретельної роботи з голосом, звуковими ефектами, монтажем, підготовкою запитань, використанням музики та редагуванням.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для втілення мого проєкту я використовувала певне технічне обладнання та програмне забезпечення, що допомогли мені здійснити запис та редагування матеріалів.

Запис інтерв'ю я вела за допомогою диктофону на моєму телефоні. Намагалася працювати так, щоб мій голос звучав чітко, а під час запису не було чути сторонніх шумів та зайвих звуків, однак зробити це без професійної апаратури було досить важко, тому прибирала деякі недоліки вже на етапі монтажу, через що він зайняв більше часу, ніж я планувала.

Значну увагу було приділено монтуванню готових записів. Я працювала у відеомейкері CapCut, з яким була вже давно знайома. І хоча цей додаток призначений для створення відеороликів, монтування аудіоматеріалів в ньому було виконувати досить зручно завдяки багатому функціоналу і досить великій кількості функцій саме для роботи з аудіо форматом. Готові матеріали були опубліковані на стрімінговому сервісі SoundCloud.

Попри технічні обмеження, з якими я зіткнулася у процесі роботи над проєктом, виконуючи всі завдання самостійно та користуючись лише телефоном для запису та монтажу, я витратила максимум зусиль, щоб забезпечити належну якість та доступність своїх матеріалів для аудиторії

2.6. Зв'язок із творчим доробком

Своє перше інтерв'ю я взяла вже напочатку першого курсу навчання, його героєм став головний лікар Комишуваської лікарні Дмитро Музика, з яким я обговорювали труднощі та особливості роботи у розпал епідемії коронавірусу, але, на жаль, матеріал так і не було опубліковано.

Протягом усього навчання на факультеті журналістики я змогла отримати знання у різних напрямках теле та радіожурналістики.

Ще на першому курсі в рамках університетської практики я створювала відеоматеріал про свій перший рік навчання на факультеті, ділилася власним досвідом. Тоді я набула основних навичок у написанні сценаріїв, з'йомці відео та покращила свої навички монтажу, що допомогло мені і у подальших роботах.

На другому курсі проходила практику на університетському телеканалі «Univers». Хоча своєю спеціалізацією я обрала радіо, мені все ж таки хотілось пробувати себе у різних форматах. В той раз працювала над відео на тему лайфхаків та шкідливих порад для студентів під час сесії, відео було створено у гумористичному форматі та здобуло позитивні відгуки від керівників, а також було високо оцінене. Також на другому курсі в рамках практики я створювала ще один телефізичний матеріал, але зважаючи на те, що це було вже під час повномасштабної війни, темою проєкту стали поради про те, як відволіктися від страшної реальності та не зійти з розуму від великої кількості негативних новин та подій.

На третьому курсі, маючи вже більший досвід в навчанні на факультеті журналістики, вирішила зняти відеоролик у форматі інтерв'ю із самою собою.

Метою відео було розповісти абітурієнтам про навчання, дати деякі поради, які допомагали мені на перших курсах та застерегти від помилок, які я скоювала.

Усі матеріали було розміщено на каналах та сторінках університету.

На четвертому курсі в рамках однієї з дисциплін знову спробувала себе у якості інтерв'юера. Спільно із співавторкою циклу «Герої» ми брали інтерв'ю у запорізької блогерки Софії Габрошвили, говорили про роботу у соцмережах, просування бізнесу через платформу TikTok, власні фішки та прийоми, які привертають увагу аудиторії, а також трохи торкнулися особистого життя.

Також мала досвід у створенні подкасту в рамках своєї спеціалізації. Головним завданням було створити авторську програму на актуальну тему з унікальним звуковим оформленням. Вибір впав на такий напрямок, як true crime, який останнім часом дуже популяризується в інтернет просторі. Перший випуск подкасту був опублікований на стрімінговому сервісі SoundCloud.

Творчий проєкт логічно вписується у журналістський доробок, зібраний за 4 роки навчання на факультеті журналістики ЗНУ, оскільки зроблені мною матеріали завжди відповідали актуальним подіям або заходам. За період навчання опубліковано 9 матеріалів.

Покликання на сторінку портфоліо:
https://studpraktyka.blogspot.com/2021/10/blog-post_6.html?m=0

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було проведено всебічний аналіз теоретичних аспектів інтерв'ювання у журналістиці, зосереджуючись також на його специфіці в контексті військових тем.

Починаючи з розгляду історії розвитку та еволюції інтерв'ю, ми простежили перспективи цього жанру від його виникнення до сучасних тенденцій. Проаналізувавши теоретичні основи інтерв'ю, можна зробити висновок, що цей жанр є багатограним і важливим інструментом у журналістиці. Він дозволяє отримувати не лише інформацію, але й особисті погляди та емоційні реакції співрозмовників. Інтерв'ю може бути інформаційним, аналітичним, а також служити для розкриття людських історій та формування громадської думки.

Не менш важливим аспектом стала специфіка інтерв'ю з військовими. Ми ретельно проаналізували особливості спілкування з учасниками військових дій, виокремили етичні та психологічні аспекти, що потребують особливої уваги та обережності при проведенні інтерв'ю з цією категорією респондентів. Інтерв'ю з військовими має свої специфічні особливості, зокрема, необхідність збереження конфіденційності та безпеки респондентів. Важливо враховувати емоційний стан військових, їхній досвід участі у бойових діях, виконання спеціальних завдань та підготовки до надзвичайних ситуацій. Журналіст повинен бути особливо чутливим до психологічного стану співрозмовника та враховувати етичні аспекти, пов'язані з травматичним досвідом. Розробка методів проведення інтерв'ю з військовими передбачає дотримання низки рекомендацій: забезпечення приватності та конфіденційності, підготовка запитань, які не викликають стресу, створення безпечного та комфортного середовища для розмови. Важливо отримати усвідомлену згоду на запис та публікацію інтерв'ю,

а також надавати респонденту можливість контролювати процес розмови, зокрема її тривалість та зміст.

У рамках творчого проєкту було реалізовано інтерв'ю з військовими у радіоформаті. Описавши та обґрунтувавши цей проєкт, ми докладно розкрили кожний етап його реалізації: від підготовки та вибору учасників до здійснення запису та монтажу. Особливу увагу приділили аудиторії та її особливостям, а також засобам просування продукту для досягнення найкращих результатів.

Загалом, ця робота виявилася досить насиченою не лише теоретичним аналізом, а й практичною реалізацією творчого проєкту. Вона не лише дозволила глибше розібратися у важливих аспектах інтерв'ювання у військовій журналістиці, але й успішно реалізувати ці знання у практичному проєкті, що сприяло поглибленню розуміння теми та підвищенню інтересу аудиторії до військового досвіду та переживань учасників.

Мною було створено 2 інтерв'ю, які увійшли у наш спільний з Аліною Медвідь цикл «Герої». Хронометраж обох матеріалів разом – до 20 хвилин. В них порушується тема повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Героями інтерв'ю стали українські військові. Реалізований проєкт висвітлює історію наших захисників, їх військовий досвід та емоційний стан.

Творчий проєкт логічно вписується у журналістський доробок, зібраний за 4 роки навчання на факультеті журналістики ЗНУ, оскільки зроблені мною матеріали завжди відповідали актуальним подіям або заходам. За період навчання опубліковано 9 матеріалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буроменський М., Штурхецький С., Білз Е., Бетц М., Шюпп К., Казанжи З. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації : посібник рекомендацій для працівників ЗМІ / Пер. з англ.: Даниленко Д., Іванченко Г., Івкіна О., Рихло О., Простак О. Київ : Компанія ВАІТЕ, 2016. 118 с.
2. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста : Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ : ТОВ "Софія-А", 2016. 184 с.
3. Горбова І. О. Жанрові модифікації інтерв'ю в сучасній журналістиці. *Вітражі*: Збірник матеріалів викладацько-студентських наукових семінарів / Упор. В. І. Башманівський, І. О. Горбова, Т. Є. Клименко, С. А. Чорна. Вип. 5. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 21-24.
4. Городенко Л. М. Засоби масової комунікації у контексті громадської думки: формування, функціонування, жанрові прийоми : Дис... канд. філол. наук: 10.01.08. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут журналістики. Київ, 2003. 208 с.
5. Долотова Д. Спокій, повага та рівновага – поради психолога для спілкування з військовими, аби не зробити їм боляче. URL: <https://short.url/2> (дата звернення: 21.04.2024).
6. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : Підручник. 2-е вид., перероб. і доп. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.

7. Іванов В. Ф., Волошенюк О. В., Мокрогуза О. П. Основи медіаграмотності: Навч.-метод. посібник для вчителя. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 190 с.
8. Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л. Посібник з журналістської етики. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
9. Лаврів Марічка. Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід (не)журналісток. URL: <https://short.url/3> (дата звернення: 25.03.2024).
10. Михайлин І. Л. Основи журналістики : Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
11. Пелепейченко Л. М., Лисичкіна І. О., Лисичкіна О. О. та ін. Комунікативна особистість військовослужбовця Національної гвардії України в сучасному соціальному контексті : монографія / за ред. Л. М. Пелепейченко. Харків : Національна академія НГУ, 2014. 221 с.
12. Поради для журналістів: етика інтерв'ювання героїв, що пережили травматичні події. URL: <https://short.url/10> (дата звернення: 05.03.2024).
13. Поради психолога для спілкування з військовими, аби не зробити їм боляче. URL: vikna.tv (дата звернення: 12.04.2024).
14. Семенченко М. Психологія інтерв'ю: як розмовляти з людьми, що пережили травму. Як викладати журналістику конфлікту : Посібник для викладачів факультетів журналістики. Заг. ред. Дуцик Д. Р. Київ : ГО «Український інститут медіа та комунікації», 2019. С. 89-95.

15. Сербін С. М. Інтерв'ю в прямому радіоефірі. *Наукові записки*. Сер.: Філологічна. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2012. Вип. 29. С. 183–187.
16. Титаренко, Д., Титаренко, О. Дослідницьке інтерв'ю: методичні рекомендації з організації та проведення дослідження. Київ : ТОВ «Праймдрук», 2012. 40 с.
17. Фіхтеліус Е. Десять заповідей журналістики / Еріктеліус; перекл. зі шведськ. В. Менжун. Кальмар : FOJO, 156 с.
18. Чепелева Н. В. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 276 с.
19. Broersma M. The discursive strategy of a subversive genre. P. 143–158. URL: <https://short.url/1> (date of application: 18.02.2024).
20. Mobile advertising. URL: <https://short.url/4> (date of application: 23.04.2024).

ДОДАТОК А СЦЕНАРІЙ

Сценарій «Інтерв'ю із старшим сержантом Олександром “Золотим”»

Сильні та мужні. Ті, хто стали на захист України. Ті, хто захищають кожен сантиметр незалежності та суверенності. Вони борються та поборють. Вони – герої. Всіх вітаю, з вами Орина Припутень, радіо "Universe". Сьогодні про свій військовий досвід розповість командир відділення, старший сержант за позивним Золотий – Олександр. Про різницю між теперішньою армією та службою в 90-х, моральний дух бійців та вплив військової справи на громадянське життя в інтерв'ю для циклу програм "Герої". Олександр, вітаю вас.

Хотіла б розпочати з запитання про те, як ви взагалі пов'язали своє життя з армією і скільки ви вже проацюєте на благо Батьківщини?

Почалось все зі срочки. Це був 98 рік, служив я в місті-герої Хирів, шоста окрема аеромобільна бригада. Срочка, потім я служив у МНС і так виходить, що вже п'ять років служу. Це военний стаж.

Тобто, п'ять років тільки йде в стаж, а все інше не йде?

Ні, бо я на громадянській роботі робив.

Ну тобто можна сказати, що військова справа – це досить велика частина вашого життя. Скажіть будь ласка на скільки є великою різниця між вашою підготовкою тоді і підготовкою бійців зараз, в умовах повномасштабної війни?

Як сказати, порівняти наприклад... Я тобі просто наведу приклад, як я тоді служив на срочці, у нас полігон був 40 кілометрів в одну сторону, а зараз ми на полігон ходили вісім чи скільки, а я сорок в одну, сорок в другу, з екіпіровкою. Ну і зараз з екіпіровкою, але зараз просто відстані менше було.

Ну от саме підготовка бійців до...

Ну як сказати, щоб так бути... В кожній частині вона підготовка проходила по-своєму. Це зараз є змога, призва, які зараз тут є, наприклад, люди. 98 % які не служили, вони перший раз побачили зброю. Мені вона, я її надивився наносився, я пам'ятаю свої, що я вже після служби, 24 роки, я пам'ятаю свої номери автомату, 64-BC72967. А вони взяли перший раз зброю в руки. І за такі термін, наприклад, людина не може навчитися, що вона вдосконалисть, вона не вміє цілитися. Даже є такі люди, що вона не вміє цілитися. І ніхто їм не поясняв, як цілитися. Тут все... Ви йдіте, побачите.

Якщо дивитися на особисто ваші відчуття, наскільки морально чи фізично складніше зараз, ніж от, ну, до 22 -го року?

Ну, як не є, це війна. Це війна просто. Це ніхто не знає, коли воно що, і коли що прилетить, і ти їдеш, ти не знаєш, куди, і що там тебе чекає. Все несподівано, і все... Ти можеш іти і не повернутися, і все. Це був такий випадок, ми їздили на Зуби дракона, у нас дві групи йшло 8 чоловік. Це були вночі, ми пройшли, вже заступили на чергування. Через пів години приходять сап'юри, вони ходили по трьох чоловік. В їх, воно приходять один з групи, бо їх вже по дорозі... Вони йшли тією самою дорогою, що ми. Або нам просто повезло, або воно є, що скидають ліпістки. І в їх одному ногу одірвало, один полегший, 300-й. Просто це все несподіванки, ніхто не знає, де впаде.

А ви пам'ятаєте той самий день 24 лютого? Які відчуття були?

Я був на роботі. В себе вдома на роботі. А що відчуття?

А ви, можливо, здогадувалися, чи думали про те, що таке можливо?

Здогадувалися всі. Всі високопосадовці про це добезнали. Але вони просто забили. Коротше, можна сказати, красну дорожку їм самі проложили.

Ви з самого початку повновоштабного вторгнення пішли на фронт?

Ні. Мене забирали, як тобі сказати, кожного року, з 2017 року, так як на перепідготовку я їздив. В 19 -му році в мене военкомат... Коротше мій воєнник загубився, в них. Я туди не спішив, туди завжди встигну. Вони мене не чіпали, а потім мене вже в базі знайшли. Приїхали, забрали. Та й поїхав.

А це коли було?

Коли забрали?

Так. Ну, приблизно.

1 лютого. Мені повістка, я поїхав.

Це 2023 вже рік?

Так.

А якщо говорити саме про моральний дух бійців? Чи вважаєте ви, що він став сильніше, ніж було напочатку того, як ви пішли воювати чи слабше?

Навряд, що сильніше. Я не скажу, що він сильніший став.

Ви вважаєте, що всі втомилися напевно вже?

Так. Морально і фізично. Всім це вже воно надоїло.

А особисто у вас, якщо вам буде комфортно на це відповісти, був колись можливо, переломний момент, коли ви вже думали, що більше не можете чи...

Ні, такого не було. Таке, щоб я вже думав, що вже все, що я звідти... Вперед ногами, або я там залишуся, то таке було. А те, що вже так, то ні.

Скажіть, ще, будь ласка, всі ми розуміємо, що війна – це дуже страшно, сумно та боляче. Але все ж таки, можливо, були навпаки якісь щасливі моменти? Особисто ваші чи там якісь досягнення. Щось таке, що підіймало настрій, бойовий дух.

Настрій, знаєш, коли ти з тієї точки, ти вернувся, і ти вже виїжджаєш з тих умов. Типу, виходить, як світ зовсім інший. Тоді в тебе радість, бо ти повернувся живим. Це радість така.

Там то ти про таке не думаєш.

Ну і хотілося б закінчити на такій гарній ноті. Що ви в першу чергу зробити після перемоги?

Не знаю, як сказати. Побачимо по обставинам.

Ну а що хотілося б зробити?

Зустрітись з усіма і все.

Дуже дякую!

З вами була Орина Припутень для радіо "Юніверс"

Сценарій «Інтерв'ю з молодшим солдатом Юрієм «Турбіною»»

Сильні та мужні. Ті, хто стали на захист України. Ті, хто захищають кожен сантиметр незалежності та суверенності. Вони борються та поборють. Вони – герої. Всіх вітаю, з вами Орина Припутень, радіо "ЮНІВЕРС". Сьогодні про свій військовий досвід розповість молодший солдат, військовий водій за позивним Турбіна – Юрій. Про забезпечення бригади, емоційний стан та зміни в житті в інтерв'ю для циклу програм "Герої". Юрій, добрий день.

Скажіть, будь ласка, наскільки сильно змінилося ваше життя та ви самі після початку повномасштабної війни?

Після повномасштабної не особо змінилося, а от вже коли потрапив у армію, сюди на війну, то змінилося. Ще й як... До виходів на «нуль», який був, то такий і лишився, а вже після поміняло трошки. По іншому став думати і дивиться.

А це ви вже скільки тут?

Так само, я прийшов 3 лютого 2023 року.

Скажіть будь ласка, в чому полягає ваша робота зараз?

Зараз моя робота полягає... Так як в мене посада водій – їздити, підвозити продовольства, та все, крім боєкомплектів.

А ви одразу з 3 лютого були водієм? Ніяк не змінювалась ваша посада?

Ну можна сказати так. В нас «учебка», курс молодого бійця місяць, потім мене відправили на передпідготовку до Києва. Потім приїхав і нас розподілили по батальйонах і мене відправили в батальйон логістики, в роту підвозу боєприпасів. І там вже вписали посаду водія, посадили мене на машину і все. Потім перевели мене в штурмовий батальйон, дали посаду старший стрілець, ну і зараз зі штурмового на рем-роту потрапив. Теж там був водієм, їздив на різній техніці, бо людей було мало. Ну і зараз сюди перевели, в батальйон управління. Тут я теж водій.

Скажіть, будь ласка, яка зараз ситуація із забезпеченням? Чи, можливо, є якісь проблеми з окремими ресурсами? Чогось не вистачає?

Боєприпасів. З продовольства все є, годують нормально, продукти дають, одягають. Боєприпаси...

А як ось це постання відбувається? Їжі там, одягу. Це ви, якщо вам, наприклад, потрібно щось конкретне, ви якось зв'язуєтесь з керівництвом чи з волонтерами можливо?

Якщо потрібно, то так, з волонтерами. З керівництвом не зв'язуюсь, бо воно все біля мене. Ну і тут є терміни видачі форми тої самої. Продукти раз в тиждень отримуємо.

А з медициною як?

З медициною? Ну, бажано не хворіти.

Скажіть будь ласка, з якими труднощами особисто ви зіштовхувалися на цьому складному шляху, можливо у вас були власні очікування, які не виправдались або ви припускали щось, а насправді виявилось інакше?

Я навіть не знаю, як відповісти. Труднощі в тому, що тут ще савдеповські, можна сказати, закони тої армії. Ну загалом армія то і є труднощі.

Можливо є щось конкретно у вас, що вам найбільше складно?

Та ні, такого немає. Такого складного тут нема. Слухаєш накази і виконуєш. Особливо навіть думати непотрібно.

Якщо говорити про емоційний стан, все ж таки війна – це дуже великий стрес, я не уявляю, наскільки вам і іншим військовим зараз важко психологічно. Скажіть, чи є наразі у вас можливість звернутися за допомогою до спеціалістів: психолога чи психотерапевта, якщо є якась важка ситуація?

Змога є завжди. Але наразі мені це непотрібно. А на рахунок морального та психологічного стану... Так як ми зараз тилове забезпечення, то особливо про щось погане думати немає сенсу. А коли вже на «нулі» знаходишся, то там так, страшно. І воно трошки наколює та ситуація. Хочеться лишити все та піти додому. А тут служити можна.

Ну я також у вас запитаю, що в першу чергу зробите після перемоги?

(Кажі вже правду)

Хочу зустрітися з рідними, посидіти, так сказати, за святковим столом. І радіти, що повернувся цілим і неушкоджений. Ну а далі? Далі вже все. По накатаній: робота, сім'я і так далі.

Дуже дякую вам!

З вами була Орина Припутень для радіо "Universe".

ДОДАТОК Б

СПИСОК МАТЕРІАЛІВ ПОРТФОЛІО

1. Мій перший рік навчання на факультеті журналістики. URL: <https://short.url/5>
2. Щоденна рутинна під час війни: які заняття підуть вам на користь. URL: <https://short.url/6>
3. Звернення до абітурієнтів з розповіддю про власний досвід навчання, університетські лайфхаки та мотивацію. URL: <https://short.url/7>
4. Інтерв'ю: «Софія Габрошвили: “Раптом я стану популярною...”». URL: <http://surl.li/ujtff>
5. Радіо подкаст «True crime Ukraine» URL: <https://short.url/9>
6. Інтерв'ю: «Олександр Золотий». Радіостанція «Universe». URL: <https://ur0.jp/Cegp1>
7. Інтерв'ю «Юрій Турбіна». Радіостанція «Universe». URL: <https://ur0.jp/YNx51>
8. Інтерв'ю «Сержант інструктор О. Суворов». Радіостанція «Universe». URL: <https://ur0.jp/o911S>
9. Інтерв'ю «Військовий медик І. Моргунов». Радіостанція «Universe». URL: <https://ur0.jp/jc5Hy>

ABSTRACT

The topic of the bachelor's qualification work: "Interviews with the Military Servicemen: Journalistic Experience"

Volume of the main text: 23 pages.

The number of sources used is 20.

The purpose of the work is to create a cycle of interviews for local radio.

To achieve the goal, the following tasks must be solved:

- 1) analyze the theoretical foundations of the interview as a journalistic genre;
- 2) determine the features of interviews with military personnel;
- 3) develop methods of conducting interviews with military personnel;
- 4) create radio materials in the interview genre.

The object of the research is an interview on the radio.

Research subject of interviews with the military: journalistic experience.

Formal and substantive characteristics of the project. The creative project is radio materials in the interview genre. The project consists of 2 materials of a social orientation with a duration of up to 10 minutes each. The implemented project highlights the stories of our defenders, their military experience and emotional state.

Keywords: interview, history, military, ethics, experience.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Припутень Орина Григорівна, студентка 4 курсу, форми навчання денної, факультету журналістики, спеціальність журналістика, адреса електронної пошти arina.dobrova1308@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена; - заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії; - згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ (студент) Припутень О. Г.

Дата _____ Підпис _____ (науковий керівник) Усманова О. В.